

Háború és klímabiztonság: az iráni konfliktus „láthatatlan” erői már Európa jövőjét is alakítják

Az iráni háború következményei messze túlmutatnak a Közel-Keleten: a konfliktus egyszerre mélyíti a vízválságot, növeli az élelmiszer- és energiaárakat, valamint fokozza az Európára nehezedő migrációs nyomást. A klímaváltozás és a geopolitikai konfliktusok ma már egymást erősítő rendszerszintű kockázatokká váltak, amelyek az energiabiztonságot, az emberek biztonságát és a társadalmi stabilitást is közvetlenül érintik. Papp Zsanett Gréta klíma- és energiapolitikai elemző, az European Geosciences Union szakpolitikai munkacsoport-vezetője szerint Európa számára ezek a kihívások többé nem kezelhetők különálló válságokként.

2026 tavaszára a Közel-Kelet geopolitikai feszültségei ismét olyan szintre emelkedtek, amely már nemcsak regionális biztonsági kérdésként értelmezhető. Az Irán, Izrael és az Egyesült Államok közötti konfliktus a globális energiaellátást, az élelmiszer-biztonságot és a klímaváltozás következményeit is érinti. A Papp Zsanett Gréta Másfélökön megjelent írásában kiemeli, hogy a háború nemcsak közvetlen pusztítást okoz, hanem fokozza a már meglévő környezeti és társadalmi válságokat is.

A háború felerősíti a klímaválságot

A Közel-Kelet és Észak-Afrika már ma is a világ egyik leggyorsabban melegedő térsége. Az IPCC adatai szerint a régióban az átlaghőmérséklet az 1980 utáni időszakban a globális átlagot meghaladó mértékben, évtizedenként körülbelül 0,4 Celsius-fokkal emelkedett, miközben a csapadékmennyiség több országban akár 10–30 százalékkal is csökkenhet 2050-re. A világ 17 leginkább vízhiányos országa közül 12 ebben a térségben található.

A cikk szerint a klímaváltozás nem egyszerűen környezeti probléma, hanem úgynevezett „fenyegetésszorzó”, amely tovább mélyíti a meglévő társadalmi és politikai feszültségeket. Az iráni konfliktus ezért nemcsak önálló háborús válság, hanem olyan folyamat, amely egyszerre súlyosbítja a vízhiányt, az élelmiszer-ellátási bizonytalanságot és a humanitárius kríziseket is.

A szerző Jemen és Szíria példáján keresztül mutatja be, hogyan kapcsolódik össze a klímaváltozás és a fegyveres konfliktus. A háborúk következtében megrongálódott vízügyi infrastruktúra, az aszályok és a szélsőséges időjárási események milliók életkörülményeit teszik bizonytalanná, miközben járványok és újabb migrációs hullámok kialakulásához is hozzájárulnak.

Európa is közvetlenül érintett

Európa számára a konfliktus két területen jelent különösen súlyos kihívást: az energiabiztonság és a migráció kérdésében. A Hormuzi-szoros körüli bizonytalanság és az olajlétesítmények elleni támadások már most érezhető hatással vannak a világpiaci energiaárakra. Az energiainport sérülékenysége különösen érzékenyen érinti Európát egy olyan időszakban, amikor a kontinens egyszerre próbálja biztosítani az ellátásbiztonságot és teljesíteni klímavédelmi vállalásait.

Papp Zsanett Gréta arra is figyelmeztet, hogy válsághelyzetben az államok gyakran visszanyúlnak a fosszilis energiahordozókhoz. Ez ugyan átmenetileg stabilizálhatja az energiaellátást, hosszú távon azonban lassítja az energiaátmenetet és erősíti a „carbon lock-in” jelenséget: a válságkezelés a meglévő fosszilis rendszereket konzerválja, miközben növeli az üvegházhatású gázok kibocsátását.

Közben Európában a klímaváltozás miatt növekvő hűtési igények is emelik az energiafogyasztást, így a geopolitikai és klimatikus nyomás egyszerre terheli az energiarendszereket.

A migrációs nyomás szintén fokozódhat. Bár a menekültek többsége jelenleg a régióon belül mozog, a konfliktusok elhúzódása és az alkalmazkodóképesség romlása hosszabb távon Európa felé is erősítheti a migrációs hullámokat. Mindez nemcsak humanitárius, hanem társadalmi és politikai kihívásokat is jelenthet az európai országok számára.

A tudomány rendszerszintű fordulatot sürget

A cikk kiemeli, hogy a 21. századi biztonsági kihívások már nem választhatók szét különálló területekre. A háború, a klímaváltozás, az energiafüggőség és az élelmiszer-ellátás zavarai egymást erősítő folyamatokká váltak. Ebből az is következik, hogy a rövid távú válságkezelés önmagában nem elegendő: Európának integrált stratégiákra van szüksége, amelyek egyszerre kezelik az energiabiztonság, a klímaalkalmazkodás és az emberek biztonságának kérdéseit.

A jelenlegi konfliktus legfontosabb tanulsága, hogy „a klímaváltozás nem háttértényező, hanem a geopolitikai folyamatokat alakító strukturális stresszfaktor”. Cikkének zárásaként Papp Zsanett Gréta arra figyelmeztet: ha a nemzetközi közösség nem képes integrált módon kezelni a háborúk és a környezeti válságok összefüggéseit, akkor a mostani konfliktusok tartós, rendszerszintű instabilitássá válhatnak.

Sajtókapcsolat:

- Papp Zsanett Gréta klíma- és energiapolitikai elemző, szakpolitikai munkacsoport-vezető
- European Geosciences Union
- zsanett.papp@egu.eu

Eredeti tartalom: Másfél fok

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/?p=31068>